

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Теоретична граматика та фонетика англійської мови
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій. Кафедра германської філології
Розробник(и)	Баранова Світлана Володимирівна
Рівень вищої освіти	Третій рівень вищої освіти, НРК – 8 рівень, QF-LLL – 8 рівень, FQ-EHEA – третій цикл
Тривалість вивчення навчальної дисципліни	один семестр
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг становить 5 кред. ЄКТС, 150 год. Для денної форми навчання 50 год. становить контактна робота з викладачем (30 год. лекцій, 20 год. практичних занять), 100 год. становить самостійна робота.
Мова викладання	Англійська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Вибіркова навчальна дисципліна для освітньої програми "Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська"
Передумови для вивчення дисципліни	Передумови відсутні
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є досягнення здобувачами вищої освіти фундаментального мислення та системи глибинних знань у галузі філологічної науки, її теоретичних основ і здатності використовувати в науково-дослідній та науково-педагогічній діяльності знання про мову як особливу знакову систему

4. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Теоретична граматика

Тема 1 Теоретична граматики як галузь мовознавства Типи та розділи граматики. Поняття граматичної будови. Типологічний аспект англійської граматики. Морфологічна та синтаксична типології мов. Основні поняття граматики
Тема 2 Морфологія англійської мови Основні поняття морфології. Частини мови, їхні граматичні властивості
Тема 3 Основні синтаксичні теорії Синтаксичні одиниці англійської мови. Конструктивний синтаксис. Семантичний синтаксис. Комунікативний синтаксис. Прагматичний синтаксис. Висловлювання та його смисл
Тема 4 Когнітивна граматики Теорія прототипів. Психологія сприйняття. Метафоризація. Перспективізація
Тема 5 Граматики тексту Текст, його основні одиниці та властивості. Категорії тексту. Текст і дискурс
Тема 6 Граматична варіативність Варіативність як властивість мови. Варіативність у граматичній підсистемі. Варіативність у граматичній теорії
Модуль 2. Теоретична фонетика
Тема 7 Принципи фонетичного аналізу Фонетичний рівень мови. Компоненти фонічної структури мови. Загальні характеристики звуків англійської мови. Органи мовлення. Методи фонологічного аналізу. Система англійських фонем
Тема 8 Система голосних в англійській мові Фонологічні опозиції в системі голосних. Загальна характеристика голосних. Модифікації голосних у зв'язному мовленні. Чергування звуків
Тема 9 Система приголосних в англійській мові Загальна характеристика приголосних. Модифікації приголосних у зв'язному мовленні. Опозиції й кореляції приголосних
Тема 10 Поняття складу Типи складів, їх якісні характеристики. Силабічна структура англійської мови
Тема 11 Просодія Наголос. Інтонія в сучасній англійській мові. Акцентуальна структура англійської мови.

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

PH1	Здобути глибинні знання в галузі філології, зокрема засвоїти основні концепції
PH2	Розуміти теоретичні і практичні проблеми, історію розвитку та сучасного стану наукових філологічних знань
PH3	Оволодіти термінологією з досліджуваного наукового напрямку
PH4	Вміти аналізувати філологічні явища з погляду фундаментальних філологічних принципів і знань, класичних та новітніх дослідницьких підходів, а також на основі відповідних загальнонаукових та спеціальних методів

7. Роль освітнього компонента у формуванні соціальних навичок

Компетентності та соціальні навички, формування яких забезпечує навчальна дисципліна:

CH1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
CH2	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
CH3	Здатність розробляти проекти та управляти ними

8. Види навчальних занять

Тема 1. Теоретична граматики як галузь мовознавства	
Лк1 "Принципи граматичного аналізу" (денна)	Типи та розділи граматики. Поняття граматичної будови. Типологічний аспект англійської граматики. Морфологічна та синтаксична типології мов
Пр1 "Основні поняття граматики" (денна)	Грамматичне значення. Грамматична форма. Грамматична опозиція. Грамматична категорія
Тема 2. Морфологія англійської мови	
Лк2 "Проблеми виділення частин мови в сучасній англійській мові" (денна)	Підходи до класифікації слів. Самостійні частини мови. Службові частини мови. Незалежні частини мови
Лк3 "Грамматичні властивості частин мови" (денна)	Грамматичні ознаки іменників, прикметників, займенників, дієслів, прислівників, числівників, слів категорії стану. Статус службових та незалежних частин мови
Пр2 "Основні поняття морфології" (денна)	Морф. Морфема. Аломорф. Слово як одиниця мови
Пр3 "Грамматичні категорії в сучасній англійській мові" (денна)	Категорії відмінка, роду, числа, особи, часу, виду, стану, способу, часової співвіднесеності

Тема 3. Основні синтаксичні теорії
Лк4 "Конструктивний синтаксис" (денна) Проблеми визначення речення, його статусу та типології. Підхід до визначення членів речення
Лк5 "Семантичний синтаксис" (денна) Пропозиція. Семантико-синтаксичні теорії. Типи предикатів та предикатних актантів
Лк6 "Комунікативний синтаксис" (денна) Актуальне членування висловлювання. Комунікативні типи речення
Лк7 "Прагматичний синтаксис" (денна) Теорія мовленнєвих актів. Структура мовленнєвого акту. Класифікація мовленнєвих актів
Пр4 "Синтаксичні одиниці англійської мови" (денна) Словосполучення. Речення. Члени речення
Пр5 "Дискурсивний аналіз" (денна) Основи аналізу дискурсу. Базова семантика речення і смисл висловлювання. Види смислу
Тема 4. Когнітивна граматики
Лк8 "Когнітивна граматики як розділ граматики" (денна) Теорія прототипів. Психологія сприйняття. Метафоризація. Перспективізація
Тема 5. Граматики тексту
Лк9 "Основи граматики тексту" (денна) Текст, його основні одиниці та властивості. Категорії тексту. Текст і дискурс
Тема 6. Граматична варіативність
Лк10 "Граматична варіативність" (денна) Варіативність як властивість мови. Варіативність у граматичній підсистемі. Варіативність у граматичній теорії
Тема 7. Принципи фонетичного аналізу
Лк11 "Принципи фонетичного аналізу" (денна) Загальні характеристики звуків англійської мови. Органи мовлення
Пр6 "Фонетичний рівень мови" (денна) Фонетичний рівень мови. Система англійських фонем
Тема 8. Система голосних в англійській мові

Лк12 "Система голосних в англійській мові" (денна) Загальна характеристика голосних
Пр7 "Фонологічні опозиції в системі голосних" (денна) Модифікації голосних у зв'язному мовленні. Чергування звуків
Тема 9. Система приголосних в англійській мові
Лк13 "Система приголосних в англійській мові" (денна) Загальна характеристика приголосних
Пр8 "Опозиції й кореляції приголосних" (денна) Модифікації приголосних у зв'язному мовленні
Тема 10. Поняття складу
Лк14 "Поняття складу" (денна) Силабічна структура англійської мови
Пр9 "Типи складів, їх якісні характеристики" (денна) Типи складів в сучасній англійській мові
Тема 11. Просодія
Лк15 "Просодія" (денна) Загальна характеристика англійської інтонації. Структура та функції інтонації. Зображення умовними знаками
Пр10 "Наголос. Інтонація в сучасній англійській мові" (денна) Акцентуальна структура англійської мови. Ритм

9. Стратегія викладання та навчання

9.1 Методи викладання та навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Лекційне навчання
МН2	Командно-орієнтоване навчання (TBL)
МН3	Практикоорієнтоване навчання
МН4	Навчання на основі досліджень (RBL)
МН5	Електронне навчання

Лекції ґрунтуються на використанні знань у вигляді окремих змістових модулів, що інтегруються з іншими частинами курсу. Вони доповнюються завданнями для самостійної роботи, виконання яких надає здобувачам можливість застосовувати теоретичні знання у науковій роботі.

Підготовка до лекцій, практичних занять, тестів сприятиме активізації пізнавальної діяльності здобувачів за рахунок асоціації їх власного досвіду з предметом навчання під час розв'язання конкретних завдань, розвиватиме навички самостійного навчання, швидкого критичного читання, синтезу та аналітичного мислення, стимулюватиме до пошуку власного вирішення проблеми. Політика дедлайнів з навчальної дисципліни сприятиме формуванню навичок здобувачів освіти планувати час та управляти ним

9.2 Види навчальної діяльності

НД1	Виконання практичних завдань
НД2	Робота з підручниками та релевантними інформаційними джерелами
НД3	Підготовка до поточного та підсумкового контролю
НД4	Індивідуальний дослідницький проєкт
НД5	Електронне навчання у системах MIX.sumdu.edu.ua, Google Meet та Zoom

10. Методи та критерії оцінювання

10.1. Критерії оцінювання

Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$90 \leq RD \leq 100$
Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$82 \leq RD < 89$
Загалом правильна робота з певною кількістю помилок	4 (добре)	$74 \leq RD < 81$
Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$64 \leq RD < 73$
Виконання задовольняє мінімальним критеріям	3 (задовільно)	$60 \leq RD < 63$
Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$21 \leq RD < 59$
Можливе одноразове повторне складання	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 20$

10.2 Методи поточного формативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МФО1 Тести (автоматизовані тести) для контролю навчальних досягнень здобувачів	Формують уявлення про рівень знань здобувачів вищої освіти з тем дисципліни	Протягом усього періоду навчання	Націлити здобувачів вищої освіти на аналіз власної діяльності та пошук шляхів до її вдосконалення.

МФО2 Взаємооцінювання (peer assessment)	Формування уявлення про здатність здобувачів вищої освіти до самокорекції та оцінювання досягнень інших здобувачів	Протягом усього періоду навчання	Корегування спільно зі здобувачами вищої освіти підходів до навчання
МФО3 Надання зворотного зв'язку про результати перевірки навчальних досягнень здобувачів за матеріалом, що вивчається	Формування уявлення про критичне мислення здобувачів вищої освіти, здатність до аналізу інформації про рівень засвоєння матеріалу	Протягом усього періоду навчання	Зворотній зв'язок націлений на мотивацію самостійної роботи, виявлення недоліків у теоретичній і практичній підготовці, до дії в комплексних і невизначених умовах
МФО4 Опитування та усні коментарі викладача за його результатами	Визначення рівня підготовки здобувачів вищої освіти до навчальних занять, відсотка виконаних завдань, їх правильності, участі в обговоренні	Протягом всього періоду вивчення дисципліни	Успішне виконання практичних завдань з дисципліни свідчить про рівень сформованості вмінь у галузі філології та перекладу. На основі аналізу даних про результати навчання визначається оцінка як показник досягнень у навчальній діяльності
МФО5 Підсумкова атестація	Перевіряється рівень навчальних досягнень здобувачів вищої освіти з дисципліни	На останньому навчальному занятті з дисципліни в модулі	Дозволяє зробити висновок щодо ефективності навчання

10.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
--	----------------	----------------	-------------------

МСО1 Робота на практичних заняттях	Здобувачі представляють усний або письмовий звіт за результатами практичної роботи. Оцінюється розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових філологічних знань	Протягом усього періоду навчання	Проводиться на кожному занятті, слугує складовою комплексної оцінки
МСО2 Огляд літератури	Огляд наукових джерел з питань граматики та фонетики англійської мови подається в усній або письмовій формі. Оцінюється рівень володіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку	Протягом усього періоду навчання	Слугує складовою комплексної оцінки
МСО3 Проміжний модульний контроль у формі тестів	Виконання тестів зі змістових модулів. Визначається рівень знань у галузі філології, зокрема засвоїти основні концепції	Протягом усього періоду навчання	Слугує складовою комплексної оцінки
МСО4 Виконання індивідуального дослідницького проєкта (підготовка, презентація, захист)	Написання тез виступу на конференції, що стосуються проблем граматики або фонетики. Оцінюється здатність аналізувати філологічні явища з погляду фундаментальних філологічних принципів і знань, класичних та новітніх дослідницьких підходів, а також на основі відповідних загальнонаукових та спеціальних методів	Останній тиждень вивчення дисципліни	Слугує складовою комплексної оцінки
МСО5 Підсумковий контроль	Тестування за всіма темами	Останній тиждень вивчення дисципліни	Мінімальний бал за виконані завдання становить 60% правильних відповідей

Контрольні заходи:

		Максимальна кількість балів	Можливість перескладання з метою підвищення оцінки
Семестр викладання		100 балів	
МСО1. Робота на практичних заняттях		40	
	10x4	40	Так
МСО2. Огляд літератури		10	
		10	Ні
МСО3. Проміжний модульний контроль у формі тестів		10	

	2x5	10	Ні
МСО4. Виконання індивідуального дослідницького проєкта (підготовка, презентація, захист)		10	
		10	Ні
МСО5. Підсумковий контроль		30	
	Диференційний залік	30	Ні

Враховуються результати неформальної освіти здобувачів за тематикою освітнього компонента. Види навчальної діяльності та кількість кредитів і балів, що за них зараховуються, визначаються комісією

11. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

11.1 Засоби навчання

ЗН1	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо)
ЗН2	Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережи
ЗН3	Бібліотечні фонди

11.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Ніконова В. Г. Курс теоретичної граматики сучасної англійської мови (з вправами): навчальний посібник. - Вінниця: Нова Книга, 2018. - 360 с.
2	Авраменко Б.В. Теоретична фонетика сучасної англійської мови : навч. посібник. Одеса : видавець Букаєв В. В., 2019. 93 с.
3	Нестеренко Н.М. Теоретична фонетика англійської мови (Theoretical English Phonetics). КиївЖ Рекомендовано до друку вченою радою Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, 2021. 146 с.
Допоміжна література	
1	Громова О.П., Піддубна Л.М. Практична фонетика англійської мови. Частина 1: Навч. посібник. – Дніпропетровськ: НМетАУ, 2019. – 57с.
2	Don J. Morphological theory and the morphology of English. Edinrurgh: Edinburgh Universuty Press, 2014. 204 p.
Інформаційні ресурси в Інтернеті	
1	Журнал «Філологічні трактати». http://tractatus.sumdu.edu.ua
2	Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: «Філологія». Архів номерів (mgu.od.ua)
3	Нова філологія. Архіви Нова філологія (novafilolohiia.zp.ua)

4	Південний архів (філологічні науки). Архіви Південний архів (філологічні науки) (kspu.edu)
5	Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. Архів (vernadskyjournals.in.ua)
6	Психолінгвістика. https://psycholing-journal.com/index.php/journal/issue/archive
7	Коваленко І. Ю., Баранова С.В. Використання пісень як мнемонічний прийом при вивченні граматики у школі. Молодий вчений. 2017. № 5 (45). Херсон: ТОВ «Видавничий дім «Гельветика». С. 379 - 382
8	Платформа для дистанційного/змішаного навчання: https://mix.sumdu.edu.ua/textbooks/35099/index.html

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Програма навчальної дисципліни	Усього годин	Навчальна робота, аудиторних годин				Самостійна робота здобувача вищої освіти за видами, годин					
			Усього, ауд. год.	Лекції	Практичні заняття	Лабораторні роботи	Усього, год.	Самостійне опрацювання матеріалу	Підготовка до практичних занять	Підготовка до лабораторних робіт	Підготовка до контрольних заходів	Виконання самостійних позааудиторних завдань
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
денна форма навчання												
Модуль 1. Теоретична граматики												
1	Теоретична граматики як галузь мовознавства	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
2	Морфологія англійської мови	10	8	4	4	0	2	1	1	0	0	0
3	Основні синтаксичні теорії	15	12	8	4	0	3	2	1	0	0	0
4	Когнітивна граматики	2.5	2	2	0	0	0.5	0.5	0	0	0	0
5	Граматики тексту	2.5	2	2	0	0	0.5	0.5	0	0	0	0
6	Граматики варіативність	2.5	2	2	0	0	0.5	0.5	0	0	0	0
Модуль 2. Теоретична фонетика												
1	Принципи фонетичного аналізу	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
2	Система голосних в англійській мові	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
3	Система приголосних в англійській мові	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
4	Поняття складу	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
5	Просодія	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
Контрольні заходи												
1	диференційний залік	6	0	0	0	0	6	0	0	0	6	0
Індивідуальні завдання												

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	інші індивідуальні завдання	81.5	0	0	0	0	81.5	0	0	0	0	81.5
<i>Всього з навчальної дисципліни (денна форма навчання)</i>		<i>150</i>	<i>50</i>	<i>30</i>	<i>20</i>	<i>0</i>	<i>100</i>	<i>7.5</i>	<i>5</i>	<i>0</i>	<i>6</i>	<i>81.5</i>